

Quickscan flora en fauna

Molenrand Gemert

Gemeente Gemert-Bakel

Quickscan flora en fauna

Molenrand Gemert

Gemeente Gemert-Bakel

Colofon

Datum:

13 november 2013

Projectgegevens:

Projectnummer 252310

Auteur(s):

L.C. Smitskamp

CROONEN ADVISEURS
ruimtelijke vormgeving & ordening
Postbus 435 – 5240 AK Rosmalen
T (073) 523 39 00 – F (073) 523 39 99
E info@croonen.nl – I www.croonenadviseurs.nl

Croonen Adviseurs is aangesloten bij
het Netwerk Groene Bureaus

Inhoud

1	Inleiding	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Doel	2
1.3	Leeswijzer	2
2	Natuurwetgeving en -beleid	3
2.1	Algemeen	3
2.2	Ecologische Hoofdstructuur en Natuurbeschermingswetgebieden	3
2.3	Flora- en faunawet	3
3	Gebiedsbeschrijving	5
3.1	Huidige situatie	5
3.2	Toekomstige situatie	6
4	Methode	9
4.1	Bureaustudie	9
4.2	Terreinbezoek	10
5	Onderzoeksresultaten	11
5.1	Resultaten bureaustudie	11
5.2	Resultaten verkennend terreinbezoek	13
6	Toetsing aan de natuurwetgeving	19
6.1	Toetsing effect op beschermde gebieden	19
6.2	Toetsing effect op beschermde soorten Flora- en faunawet	19
7	Conclusies en aanbevelingen	23
7.1	Conclusies	23
7.2	Aanbevelingen	24
8	Bronnen	25
8.1	Boeken en rapporten	25
8.2	Websites	25

Bijlagen:

Bijlage 1: Ecologische Hoofdstructuur en Natuurbeschermingswet 1998

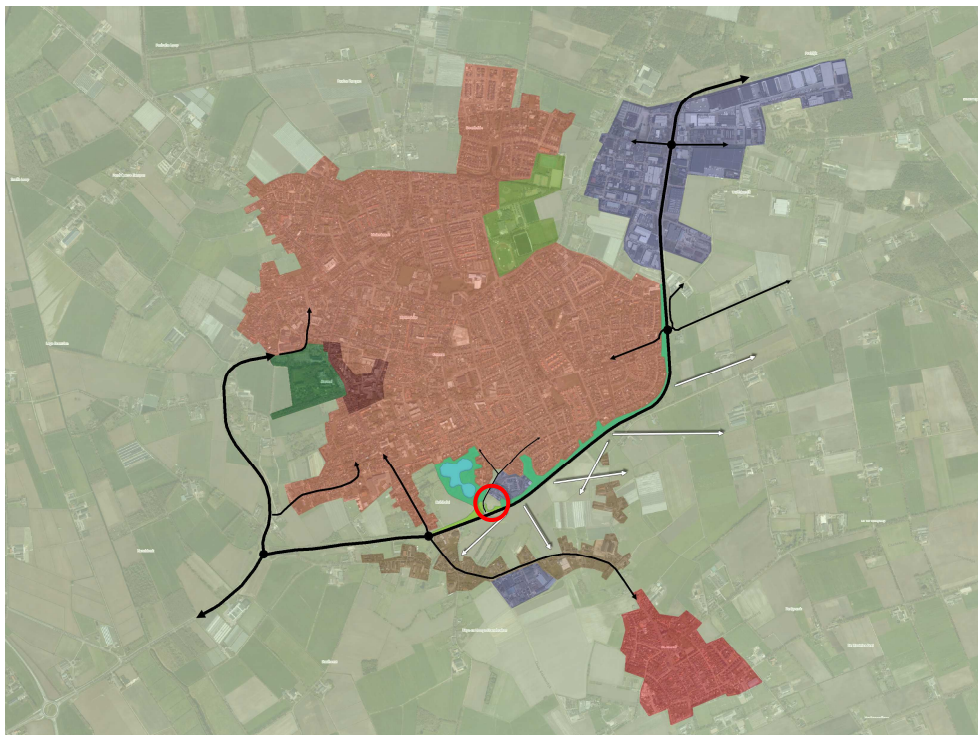
Bijlage 2: Flora- en faunawet

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Aan de zuidzijde van de kern Gemert ligt het bedrijventerrein Molenrand. Een afronding van dit bedrijventerrein is gepland aan de zuidwestzijde van het bedrijventerrein. Dit gebied bestaat uit een akkergebied, een opgehoogd stuk grond met extensief beheerd grasland, een waterberging en een watergang. De voorgenomen ontwikkeling past niet binnen de geldende bestemmingsplannen 'Stedelijke gebieden, april 2013' en 'Woongebied Gemert 2011' voor de locatie. Er wordt daarom voor het plangebied een nieuw bestemmingsplan opgesteld.

Ruimtelijke plannen dienen te worden beoordeeld op de uitvoerbaarheid in relatie tot actuele natuurwetgeving, met name de Flora- en faunawet, EHS en de Natuurbeschermingswet 1998. Er mogen geen ontwikkelingen plaatsvinden die op onoverkomelijke bezwaren stuiten door effecten op beschermde natuurgebieden en/of flora en fauna. In dit kader is inzicht gewenst in de aanwezige natuurwaarden en de mogelijk daarmee samenhangende consequenties vanuit de actuele natuurwetgeving. Dit wordt gedaan op basis van een quickscan. In deze rapportage zijn de resultaten van de quickscan beschreven. In figuur 1 is de ligging van het plangebied binnen Gemert weergegeven.

Figuur 1. Ligging plangebied binnen Gemert (bron: Croonen Adviseurs, 2013)

1.2 Doel

In ruimtelijke plannen, zoals bestemmingsplannen, is in het kader van de uitvoerbaarheid inzicht gewenst in de aanwezigheid van beschermde soorten en gebieden. Er dient te worden aangetoond dat het plan uitvoerbaar is. Het doel van voorliggende quickscan is het opsporen van strijdigheden van de voorgenomen ingreep met de Flora- en faunawet, EHS en/of de Natuurbeschermingswet 1998 en het bepalen of de aanvraag van een ontheffing noodzakelijk is.

1.3 Leeswijzer

In de inleiding wordt beschreven waarom deze quickscan is uitgevoerd en met welk doel. Vervolgens wordt in hoofdstuk 2 algemene informatie gegeven over de natuurwetgeving, waaronder de Flora- en faunawet, EHS en de Natuurbeschermingswet 1998. In hoofdstuk 3 wordt de huidige en toekomstige situatie van het plangebied beschreven en de ligging ten opzichte van de Ecologische hoofdstructuur (EHS) en Natuurbeschermingswetgebieden (Natura 2000, Beschermde Natuurmonumenten en wetlands). In hoofdstuk 4 wordt de gebruikte methode voor de uitvoering van deze quickscan omschreven. In hoofdstuk 5 staan de resultaten van deze quickscan flora en fauna. Deze zijn onderverdeeld in de resultaten van de literatuurstudie en het terreinbezoek. In hoofdstuk 6 worden de resultaten uit hoofdstuk vijf getoetst aan de Flora- en faunawet, EHS en Natuurbeschermingswet 1998. Hieruit komen conclusies en aanbevelingen voort, die worden omschreven in hoofdstuk 7. Het laatste hoofdstuk geeft de gebruikte bronnen voor dit onderzoek weer. Achter dit hoofdstuk bevinden zich twee bijlagen, die algemene informatie verschaffen met betrekking tot de Ecologische Hoofdstructuur, de Natuurbeschermingswet 1998 en de Flora- en faunawet.

2 Natuurwetgeving en -beleid

2.1 Algemeen

De natuurwet- en regelgeving kent twee sporen, namelijk een soortgericht spoor (Flora- en faunawet) en een gebiedsgericht spoor (Ecologische Hoofdstructuur (EHS) en Natuurbeschermingswet 1998). De Flora- en faunawet richt zich op de bescherming van soorten en de EHS en de Natuurbeschermingswet 1998 op de bescherming van gebieden. Met de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998 is de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn in nationale wetgeving geïmplementeerd.

2.2 Ecologische Hoofdstructuur en Natuurbeschermingswetgebieden

De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is de kern van het natuurbeleid. De EHS is in provinciale structuurvisies uitgewerkt en vastgelegd in de ruimtelijke verordening. Ruimtelijke plannen moeten hieraan worden getoetst. Natura 2000-gebieden, Beschermd Natuurmonumenten en wetlands zijn beschermd via de Natuurbeschermingswet 1998 en hebben derhalve een wettelijke status. In of in de nabijheid van de EHS en Natuurbeschermingswetgebieden geldt het 'Nee, tenzij'- principe. In principe zijn er geen ontwikkelingen toegestaan als deze ontwikkelingen de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied aantasten.

Voor een uitgebreide algemene beschrijving van de Ecologische Hoofdstructuur en de Natuurbeschermingswet wordt verwezen naar bijlage 1.

2.3 Flora- en faunawet

Het doel van de Flora- en faunawet is het in stand houden van de inheemse flora en fauna. Vanuit deze wet is bij ruimtelijke ingrepen de initiatiefnemer verplicht op de hoogte te zijn van de mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het projectgebied. De Flora- en faunawet gaat uit van het 'Nee, tenzij'-principe. Bepaalde handelingen, waaronder ruimtelijke ingrepen, waarbij beschermde soorten in het geding zijn, zijn slechts bij uitzondering en onder voorwaarden mogelijk.

Voor een uitgebreide algemene beschrijving van de Flora- en faunawet wordt verwezen naar bijlage 2.

3 Gebiedsbeschrijving

3.1 Huidige situatie

Het plangebied bevindt zich direct ten zuidwesten van het bedrijventerrein Molenrand. Het ligt tussen de N272 (zuid), het Heijtsveld (west) en de Esrand (noord/oost). De locatie ligt direct aan één van de dorpsentrees van Gemert.

Op dit moment is het noordelijk deel van het plangebied ingericht ten behoeve van het stallen van auto's. Dit gedeelte van het plangebied is omheind met een hekwerk in combinatie met een haag. Aan de oostzijde ligt tevens een onverhard wandelpad. De rest van het plangebied betreft deels extensief beheerde gras/ruigtebeplanting op een opgehoogd stuk en deels agrarisch gebied (grasland). Het zuidelijk deel van het plangebied is ingericht als waterberging. De waterberging grenst aan de watergang die het plangebied begrensd.

Direct ten westen van het plangebied ligt een groengebied. Dit betreft het dorpspark, dat te bereiken is vanaf het Heijtsveld. Hier bevindt zich ook de visvijver Dribbelei. Ten zuiden van de N272 ligt het buitengebied van Gemert.

Een klein deel van een bedrijfsperceel aan de Esrand 6 is tevens in het plangebied opgenomen. Dit deel van het perceel wordt gebruikt voor stallen en/of parkeren van auto's.

Ter verduidelijking is de ligging en begrenzing van het plangebied weergegeven in nevenstaande afbeelding (figuur 2). In figuur 3 is door middel van foto's een impressie van het plangebied gegeven.

Figuur 2: Begrenzing plangebied (bron: Bing Maps, 2011)

Figuur 3: Impressie plangebied

3.2 Toekomstige situatie

De stedenbouwkundige visie gaat uit van de realisatie van bedrijvigheid in het grootste deel van het plangebied. Het betreft ca. 5.750 m² uitgeefbaar terrein. De uitgifte van het terrein is flexibel; de kavelindeling ligt niet vast. De ontsluiting van de bedrijfskavels vindt plaats op de Molenrand. Vanuit deze straat is er een directe verbinding met het Heijtsveld en met de zuidelijke rondweg om Gemert.

De gebouwen op de bedrijfslocatie vormen een samenhangend geheel. De bebouwing presenteert zich met name aan de Zuid-Om. Op de hoek van de Zuid-Om en het Heijtsveld wordt een accent gerealiseerd. Hier is een bouwhoogte van 9 meter toegestaan. Op de rest van de locatie bedraagt de maximale bouwhoogte 6 meter. Naast de hoogte onderscheidt het accent op de hoek zich ook qua vorm en materialisering. Het wordt een ovaal gebouw met een hoogwaardige en zorgvuldig gedetailleerde architectuur (Coornen Adviseurs, 2013).

In figuur 4 is de stedenbouwkundige visie weergegeven.

Figuur 4. Stedenbouwkundige visie Molenrand Gemert (bron: Croonen Adviseurs, september 2013)

De massa en vormgeving van de bebouwing sluit aan op het landschap en de landschapsvormen in de omgeving. De vorm van het accent (ovaal) komt voort uit de vorm van de waterberging die reeds in het zuidelijk deel van het plangebied aanwezig is. De bebouwde rand aan de zuidzijde heeft een lineair karakter, aansluitend bij de huidige bebouwingsranden langs de Zuid-Om. De waterberging in het plangebied blijft gehandhaafd. De zone tussen de waterberging en de nieuwe bedrijfsbebouwing wordt op een zorgvuldige wijze vormgegeven. Dit is de overgang van de openbare, natuurlijke zone naar de (privé) bedrijfskavels. Deze zone wordt groen ingericht, waarbij de openheid wordt gehandhaafd. Het plangebied vormt een schakel tussen de landschappelijke zone aan de oostzijde en het dorpspark met de visvijver aan de westzijde. Door de aanleg van een voetpad langs de Molenrand en een deel van het Heijtsveld wordt de langzaamverkeersverbinding in de groenzone aan de oostkant van het plangebied verbonden met de langzaamverkeersverbindingen ten westen van het Heijtsveld. De relatie tussen beide groengebieden wordt hierdoor versterkt.

Aan de noordkant van het plangebied en langs een deel van het Heijtsveld zijn reeds hagen aanwezig. Ook op de rest van het bedrijventerrein worden rondom de bedrijfskavels hagen geplant, al dan niet gecombineerd met hekwerk. In de haag langs het Heijtsveld worden bomen geplant. De aanwezige watergang langs het Heijtsveld blijft gehandhaafd. De bebouwing oriënteert zich niet richting deze zijde van het plangebied.

Ter plaatse van het deel van het bedrijfsperceel Molenrand 6, dat ook deel uitmaakt van het plangebied van het bestemmingsplan, blijft de situatie ongewijzigd. Dit deel van het perceel wordt gebruikt voor stallen en/of parkeren van auto's (Croonen Adviseurs, 2013).

3.2.1 Te verwachten werkzaamheden en ingrepen

Voor de realisatie van de gebouwen wordt het gebied bouwrijp gemaakt.

4 Methode

Het onderzoek naar het voorkomen van beschermde soorten en de ligging van beschermde gebieden is opgebouwd uit twee onderdelen:

- bureaustudie naar waarnemingen van beschermde soorten uit het (recente) verleden en ligging van beschermde gebieden in de invloedssfeer van het project;
- terreinbezoek naar de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde soorten.

4.1 Bureaustudie

Bij de toetsing is alleen gekeken naar de streng beschermde (Tabel 3) en overig beschermde (Tabel 2) soorten uit de Flora- en faunawet. Deze soorten zijn in Nederland zeldzaam of hebben een Europese bescherming (Habitatrichtlijn bijlage IV-soorten) en moeten worden getoetst op voorkomen en effect. Treedt effect op of worden verbodsbepalingen overtreden, dan zijn er mogelijk maatregelen nodig om de effecten te voorkomen, verzachten of te compenseren om te voldoen aan de Flora- en faunawet.

Algemene soorten (Tabel 1) zijn niet meegenomen in de toetsing. Deze soorten zijn zodanig algemeen in Nederland dat de gunstige staat van instandhouding niet in het geding komt door de meeste projecten. Bovendien geldt voor deze soorten een vrijstelling van de verbodsbepalingen uit artikel 8 t/m 12 van de Flora- en faunawet. Wel geldt de zorgplicht. Door rekening te houden met de kwetsbare seizoenen van deze soorten wordt voldoende aan de zorgplicht voldaan en kan de gunstige staat van instandhouding worden gegarandeerd.

Er zijn diverse bronnen geraadpleegd om een beeld te krijgen van de verspreiding en mogelijk voorkomen van beschermde soorten in en rond het plangebied. Aan de hand van deze informatie is een inschatting gemaakt of de betreffende soorten in het plangebied voor zouden kunnen komen, gezien de habitatvoorkeur van de betreffende soorten. De bronnen die zijn geraadpleegd, zijn:

- www.waarneming.nl;
- www.telme.nl;
- landelijke verspreidingsatlassen;
- regionale verspreidingsatlassen.

Naast de bronnen met soortinformatie is voor het bepalen van de ligging van beschermde gebieden gebruik gemaakt van de gebiedendatabase op de website van het Ministerie van EZ. Gekeken is naar de ligging van Natura 2000-gebieden ten opzichte van het plangebied en naar de instandhoudingsdoelstellingen van deze gebieden. Afhankelijk van de instandhoudingsdoelstellingen kan het effect worden bepaald. Daarnaast is gebruik gemaakt van de kaarten op de website van de provincie Noord-Brabant (interactieve kaart EHS), om te bepalen of het plangebied overlapt of grenst aan EHS. Toetsing vindt plaats aan de hand van de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS (Spelregels EHS).

Met behulp van landelijke verspreidingsatlassen is nagegaan of in het verleden zwaarder beschermde soorten zijn aangetroffen in of nabij het plangebied. Deze atlassen maken veelal gebruik van atlasblokken (5 x 5 kilometer). De soortgegevens hebben daarom betrekking op de regio en niet specifiek op het plangebied. Exacte locaties of datering van de waarnemingen zijn niet bekend.

4.2 Terreinbezoek

Naar aanleiding van de uitkomsten van voorgenoemde bureaustudie is bepaald in hoeverre de aanwezigheid van beschermde soorten aannemelijk gesteld kan worden op basis van aanwezig geschikt habitat. Op 29 oktober 2013 is een verkennend terreinbezoek aan het gebied afgelegd om te bepalen in hoeverre aan de hand van de soorten uit de bureaustudie en aan de hand van het voorkomen van geschikt habitat beschermde soorten kunnen voorkomen. Het gaat hier om een deskundigenoordeel op basis van de fysieke gesteldheid van het terrein (biotopenonderzoek). Tevens zijn de aangetroffen belangwekkende soorten opgetekend.

Aan de hand van de resultaten van het verkennend terreinbezoek kan worden bepaald of een nader onderzoek nodig is om beschermde soorten uit te sluiten en om te bepalen wat de effecten zijn. Tevens kan worden geadviseerd over de te volgen procedure inzake de natuurwetgeving.

5 Onderzoeksresultaten

5.1 Resultaten bureaustudie

5.1.1 Ligging EHS en beschermde gebieden

Er bevindt zich geen EHS binnen het plangebied. De dichtstbijzijnde EHS ligt ten westen, op circa 1,1 kilometer afstand van het plangebied. Het betreft een klein bosgebied. Op circa 1,5 kilometer afstand ten westen van het plangebied ligt een groter EHS-gebied wat is verweven met de groenblauwe mantel (zie figuur 5). Hier ligt de Snelle Loop.

Het kleine bosgebied is in het Natuurbeheerplan Noord-Brabant 2013 aangewezen als 'Droog bos met productie'. Het grotere EHS-gebied is aangewezen als onder andere 'Kruiden- en faunarijke akker', 'Haagbeuken en essenbos' en 'Kruiden- en faunarijke grasland'. Ook liggen er percelen die nog omgevormd moeten worden naar natuur.

De Snelle loop is tevens aangewezen als 'Zoekgebied voor behoud en herstel watersystemen' en als 'Beheergebied EHS'. In de omgeving zijn verschillende gebieden aangewezen als Groenblauwe mantel. Met deze aanduiding wordt beoogd de ecologische en landschappelijke kwaliteiten te behouden en te versterken.

Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied ('Deurnsche Peel & Mariapeel') ligt op circa 11,2 km afstand van het plangebied. Dit is buiten de invloedssfeer van het plangebied.

Figuur 5. Ligging plangebied (rood omcirkeld) t.o.v. EHS (bron: website provincie Noord-Brabant)

5.1.2 Voorkomen beschermde soorten Flora- en faunawet

Om een inschatting te maken van de soortgroepen en specifieke soorten die in en rond het plangebied voorkomen, is de landelijke databank voor natuurwaarnemingen geraadpleegd, waaronder telmee.nl en waarneming.nl. Het invoerportaal waarneming.nl is een website waarop door vrijwilligers natuurwaarnemingen in Nederland worden verzameld. Telmee.nl is het invoerportaal van de landelijke Particuliere Gegevensbeheerders Organisaties (PGO's). Er kan informatie over diverse soortgroepen tot op kilometerhokniveau worden verkregen.

Volgens telmee.nl en waarneming.nl komen in het plangebied en omgeving soorten voor van diverse soortgroepen. Aanvullende gegevens over het mogelijk voorkomen van beschermde soorten is verkregen uit verschillende verspreidingsatlassen. Het betreft hier gegevens van de soortgroepen broedvogels (SOVON, 2002), zoogdieren (Limpen *et al.*, 2010), reptielen en amfibieën (www.ravon.nl) en insecten (www.naturalis.nl).

Uit de landelijke en provinciale verspreidingsinformatie uit atlassen (5 x 5 kilometerhok) blijkt dat in of nabij het plangebied in het verleden diverse beschermde soorten zijn aangetroffen. Dit betreft onderstaande zwaarder beschermde (tabel 2 en 3 Flora- en faunawet)soorten. Vogels zijn onderverdeeld in jaarrond beschermde soorten (categorie 1-4) en niet jaarrond beschermde soorten (categorie 5). Gekeken is naar de verspreiding van categorie 1-4 soorten en soorten van categorie 5 die mogelijk zeldzaam zijn in de omgeving van het plangebied.

- **Vogels**
Categorie 1-4 (jaarrond beschermd): boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, roek, slechtvalk, sperwer en steenuil.
Categorie 5: geen soorten die in de omgeving zeldzaam zijn.
- **Zoogdieren**
Zwaarder beschermd: eekhoorn, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis en laatvlieger.
- **Reptielen/amfibieën**
Zwaarder beschermd: alpenwatersalamander, poelkikker, vinpootsalamander, hazelworm en levendbarende hagedis.
- **Vlinders**
Zwaarder beschermd: geen.
- **Libellen**
Zwaarder beschermd: geen.
- **Vissen**
Zwaarder beschermd: kleine modderkruiper.

- **Flora**

Zwaarder beschermd: brede orchis, gevlekte orchis, rietorchis, steenbreekvaren en waterdrieblad.

Uit andere soortgroepen zijn geen beschermde soorten zoals genoemd in tabellen 2 en 3 van de Flora- en faunawet aangetroffen.

Op basis van de verspreidingsgegevens van een soort, in combinatie met kennis van de terreingeschiktheid voor deze soorten, is nagegaan of deze soorten mogelijk in het plangebied of de omgeving kunnen voorkomen.

Het voorkomen van wettelijk beschermde soorten in het uurhok of kilometerhok betekent niet dat deze soorten zich in (de omgeving van) het plangebied bevinden. Het plangebied omvat slechts een klein deel van het kilometerhok en daarmee ook een beperkt aantal verschillende biotopen en habitats. Met behulp van het terreinbezoek is nagegaan welke dit zijn. Hierdoor kan meer duidelijkheid gegeven worden over de voorkomende dan wel verwachte soorten in het plangebied.

5.2 Resultaten verkennend terreinbezoek

Op 29 oktober 2013 bij 11°C en licht bewolkt weer is een terreinbezoek aan het plangebied afgelegd door een ecooloog van Croonen Adviseurs. Naast directe waarnemingen kan aan de hand van de aangetroffen biotopen een beeld worden geschetst van de aanwezige beschermde soorten. Dit is noodzakelijk omdat enkele seizoensgebonden soorten flora en fauna mogelijk niet kunnen worden waargenomen. Aan de hand van het aangetroffen biotoop en habitatvoorkeur(en) kunnen echter wel indicaties worden gegeven van het voorkomen van deze soorten in het plangebied.

Het plangebied bestaat grotendeels uit agrarisch gebied (centraal in het gebied). Daarnaast komt voor een deel een opgehoogd stuk grond met extensief beheerd grasland voor (noordoosten), alsook de waterberging (zuiden), de parkeerplaats (grenzend aan het extensief beheerde grasland) en de watergang (rondom het plangebied).

In het plangebied zijn vier biotopen aanwezig; extensief beheerd grasland, waterberging, watergang en het agrarisch gebied.

Extensief beheerd grasland

In het noordoosten van het plangebied ligt een opgehoogd stuk land wat begroeid is met onder andere ruigtevegetatie en boomopslag. De ruigtevegetatie bestaat onder andere uit slangentong, duizendblad, paardenbloem, bijvoet, teunisbloem en brandnetel. Dit deel wordt extensief beheerd. In het oosten van het plangebied ligt in de oksel van het wandelpad ook een verhoogd stuk grond. De verhoging is aan de ene zijde begroeid met grassoorten en de andere zijde met plantsoenstruiken. Dit deel wordt intensief beheerd.

In figuur 6 is een impressie gegeven van de begroeiing op het opgehoogde stuk in het plangebied.

Figuur 6. Impressie vegetatie op het opgehoogde stuk land in het plangebied

De uit de bureaustudie verwachte soorten van de 'Aangepaste lijst met jaarrond beschermde vogelnesten'; boomvalk, buizerd, gierwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, roek, slechtvalk, sperwer en steenuil worden gezien de terreingesteldheid niet in het plangebied verwacht. Broedgevallen en nestlocaties zijn niet aangetroffen. De boomopslag en de ruigtevegetatie is te jong en te laag om vogelnesten van deze soorten te herbergen. Ook bevinden zich in het plangebied geen gebouwen die als geschikte broedlocatie kunnen dienen voor vogelsoorten als gierwaluw en huismus.

De ruigtevegetatie vormt een geschikt leefgebied voor algemeen voorkomende zoogdieren, zoals de bosmuis, rosse woelmuis en huisspitsmuis (o.a. www.zoogdieratlas.nl). Daarnaast kan de egel aanwezig zijn. Uit de bureaustudie is gebleken dat de eekhoorn voorkomt in de omgeving van het plangebied. Door de lage vegetatie biedt het plangebied geen geschikt leefgebied voor de soort. Van de eekhoorn zijn dan ook geen nesten aangetroffen.

De ruigtevegetatie vormt een geschikt landbiotoop voor algemene amfibieën, zoals de gewone pad en bruine kikker. Uit de bureaustudie blijkt dat de alpenwatersalamander, poelkikker, vinpootsalamander, hazelworm en levendbarende hagedis in de omgeving van het plangebied aanwezig zijn. De ruigtevegetatie vormt voor deze amfibiesoorten geen geschikt biotoop. De amfibiesoorten, en met name de salamanders, hebben een voorkeur voor kleinschalige landschappen met bos, poelen, heggen en houtwallen. De poelkikker is een kritische soort, die houdt van voedselarm, schoon water. De soort heeft een voorkeur voor zwak zure, stilstaande wateren in bos- en heidegebieden op de hoge zandgronden (ravn.nl). Het plangebied vormt geen optimaal biotoop voor de poelkikker. Indien de poelkikker aanwezig is verblijft de soort in de directe omgeving van water (vochtige gebieden) en is gebonden aan de taluds en oevers van de waterberging en watergang. Deze blijven onaangetast bij het projectvoornemen.

De ruigtevegetatie vormt ook voor de reptielsoorten (hazelworm en levendbarende hagedis) geen geschikt biotoop. Zo biedt het plangebied voor de soorten niet voldoende dekking (o.a. geen dikke strooisellaag, dichte vegetatie). Een soort als de hazelworm komt met name voor bossen, bosranden, heide, houtwallen en struwelen. Dergelijke biotopen zijn niet aanwezig in het plangebied. Daarnaast is in de directe omgeving veel verstoring aanwezig (in de vorm van de provinciale weg en het bedrijventerrein). De amfibie- en reptielsoorten zijn tijdens het terreinbezoek, waarbij het plangebied meermaals is doorkruist, niet aangetroffen in de vegetatie.

Zoals beschreven onder paragraaf 5.1.2 maakt het plangebied slechts een klein deel uit van het (5x5) kilometerhok. Binnen deze kilometerhokken bevinden zich enkele natuurgebieden, waaronder de bossen van Kranerijt. Meer naar het zuiden en westen liggen tevens natuurgebieden met bossen, heide en vennen (bijvoorbeeld de Stippelberg). In deze gebieden komen naar verwachting bovengenoemde soorten in een optimaal biotoop voor. Zo is bekend dat de vinpootsalamander in de Grotelse Heide en Stippelberg is waargenomen (waarneming.nl).

De uit de bureaustudie verwachte flora (brede orchis, gevlekte orchis, rietorchis, steenbreekvaren en waterdrieblad) zijn in het extensief beheerd gras/ruigteland niet aangetroffen. Het biotoop voldoet voor de soorten niet aan de biotoopeisen; zo is het biotoop voor de orchideeën te voedselrijk en bestaat het biotoop uit geroerde opgebrachte grond. Dit deel van het plangebied zal verdwijnen als gevolg van de ontwikkeling.

Waterberging

In het zuiden van het plangebied is, grenzend aan de omliggende watergang, een waterberging aanwezig (figuur 7). Tijdens het terreinbezoek stond er laag water in de berging en was sprake van een plas-dras situatie. Boven op de oever is sprake van boomopslag van witte abeel, zwarte els en populier. Daarnaast bestaat de (oever)vegetatie voornamelijk uit riet, maar ook soorten als lisdodde, wolfspoot, pitrus en akkerwikke komen voor. De vochtige oevers van de waterberging bieden door de zonexpositie en de vochtige, niet al te voedselrijke omstandigheden een geschikt biotoop voor de in de bureaustudie verwachte orchideeën.

Figuur 7. Impressie van de waterberging in het plangebied

Uit de bureaustudie blijkt dat de alpenwatersalamander, poelkikker en vinpootsalamander in de omgeving van het plangebied aanwezig zijn. De waterberging biedt voor deze soorten een geschikt voortplantingsbiotoop. De soorten prefereren (soms ondiepe) snel opwarmende wateren, met voldoende waterbeplanting en zonder predatie van vis. De waterberging voldoet aan deze biotoopeisen en biedt een geschikt voortplantingsbiotoop voor deze soorten. Alhoewel de waterberging een potentieel geschikt voortplantingsbiotoop vormt voor de amfibieën, wordt de aanwezigheid van de soorten niet waarschijnlijk geacht. Dit heeft te maken met de beperkte geschiktheid van de directe omgeving als landbiotoop, de ligging van het biotoop ten opzichte van omliggende barrières (stedelijk gebied en (provinciale) wegen) en daardoor het ontbreken van aansluiting op andere leefgebieden. Daarnaast is het aannemelijk dat deze soorten voorkomen in natuurgebieden in de omgeving (5x5 kilometerhokken).

De waterberging is intensief bevestigd met een RAVON schepnet tijdens het terreinbezoek. Tijdens de bemonstering zijn geen amfibieën en/of vissen aangetroffen. Dit was in het geval van de amfibieën ook niet waarschijnlijk in deze periode van het jaar. De meeste amfibieën bevinden zich momenteel in het landbiotoop. Tijdens het terreinbezoek zijn geen amfibieën in het landbiotoop aangetroffen.

De waterberging zal onaangetaast blijven als gevolg van de afronding van het bedrijventerrein.

Watergang

Het plangebied wordt begrensd door een watergang. De watergang bevatte enkel aan de zuidzijde veel water; aan de westzijde stond het water laag en/of stonden delen van de watergang droog. De watergang had een zeer lichte stroming. De wanden van de watergang ten westen van het plangebied zijn steil. Op de oeverwal stonden soorten als teunisbloem, distel, zuring, pitrus en boomopslag van onder andere populier (figuur 8).

Figuur 8. Impressie watergang in het plangebied met links de watergang grenzend aan de waterberging (zuiden) en rechts de watergang aan de westzijde van het plangebied

Tijdens de intensieve bemonstering van het water met een RAVON schepnet zijn geen vissen en/of amfibieën aangetroffen. De bodem was hard en bestond voornamelijk uit organisch materiaal, zoals bladeren en takken. De watergang biedt hierdoor geen geschikt habitat voor de uit de bureaustudie verwachte kleine modderkruiper.

Voor de uit de bureaustudie in de omgeving verwachte amfibiesoorten (alpenwatersalamander, poelkikker en vinpootsalamander) vormt de watergang (met name de ondiepe delen) een potentieel voortplantingsbiotoop. Echter door de diepe ligging (weinig zonexpositie) en de steile oevers vormt dit geen optimaal biotoop. Daarnaast wordt de aanwezigheid van de soorten, zoals hiervoor reeds aangegeven, niet waarschijnlijk geacht gezien de beperkte geschiktheid van landbiotoop, de ligging van het biotoop ten opzichte van omliggende barrières en daardoor het ontbreken van aansluiting op andere leefgebieden.

De watergang blijft onaangetast bij de afronding van het bedrijventerrein.

Agrarisch gebied

Centraal in het plangebied ligt een agrarisch gebied. Ten tijde van het terreinbezoek was de grond recent geploegd (figuur 9).

Figuur 9. Impressie agrarisch gebied in het plangebied

Het agrarisch gebied wordt intensief beheerd en is floristisch weinig interessant. Zwaar beschermde flora is niet aangetroffen en wordt niet verwacht. Het gebied is, wanneer het wat meer begroeid is, geschikt voor algemeen voorkomende zoogdieren zoals de veld- en aardmuis. Algemene amfibiesoorten vinden in dit gebied een beperkt landbiotoop.

Dit agrarisch gebied zal verdwijnen als gevolg van de afronding van het bedrijventerrein.

6 Toetsing aan de natuurwetgeving

6.1 Toetsing effect op beschermde gebieden

6.1.1 EHS

Voor wat betreft de EHS is er alleen bij directe aantasting sprake van vervolgstappen, waaronder compensatie. Er bevindt zich geen EHS-gebied binnen het plangebied. Er is van directe aantasting van de EHS dan ook geen sprake. Ook kunnen negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS in de nabijheid van het project worden uitgesloten. De ruimtelijke ontwikkeling heeft een beperkt effect op de directe omgeving van het plangebied. Vanuit dit oogpunt zijn er voor EHS geen belemmeringen.

6.1.2 Natuurbeschermingswet 1998

Uit de bureaustudie blijkt dat er binnen drie kilometer afstand van het plangebied geen Natura 2000-gebied ligt. Vanwege de afstand (11,2 km), de aard en omvang van de ontwikkeling en de ligging in het stedelijke gebied worden geen effecten op het Natura 2000-gebied 'Deurnsche Peel & Mariapeel' verwacht. Zoals aangegeven hierboven, heeft de ruimtelijke ontwikkeling beperkte invloed, eventueel op de directe omgeving van het plangebied. Op basis van de afstand en de beperkte invloed zijn er geen significant negatieve effecten op het Natura 2000-gebied te verwachten. Een nader onderzoek (voortoets) vanuit de Natuurbeschermingswet 1998 is niet aan de orde.

6.2 Toetsing effect op beschermde soorten Flora- en faunawet

6.2.1 Effecten Tabel 2/3 soorten

Broedvogels

Alle in gebruik zijnde nesten van vogelsoorten in Nederland zijn beschermd onder de Flora- en faunawet. Met de meeste broedvogels kan echter in het algemeen relatief eenvoudig rekening worden gehouden door het bouwrijp maken van het terrein niet uit te voeren in de broedtijd (circa maart tot en met juli) en indien concrete broedgevallen aanwezig zijn. Op deze wijze zijn geen belemmeringen vanuit de Flora- en faunawet aan de orde.

Er is een aantal vogelsoorten waarvan de broedplaatsen jaarrond beschermd zijn en bij verwijdering van de broedplaats altijd ontheffing moet worden aangevraagd. Dit zijn de zogenoemde categorie 1-4-vogelsoorten (zie bijlage 2). Tijdens het terreinbezoek zijn geen sporen, nesten of braakballen aangetroffen van categorie 1-4-vogelsoorten. Het plangebied vormt geen geschikt leefgebied voor deze soorten door onder andere het ontbreken van bomen en gebouwen en de soorten zijn dan ook uitgesloten in het plangebied.

Daarnaast zijn er categorie 5-vogelsoorten, waarvan de nesten alleen jaarrond zijn beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. Dit laatste is op het plangebied niet van toepassing. Er zijn geen categorie 5-soorten te verwachten die zeldzaam zijn in de directe omgeving en onvoldoende nestgelegenheden hebben in de directe omgeving. Derhalve zijn er geen zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden die jaarronde bescherming rechtvaardigen.

Alle vogelnesten (ook die van categorie 5-vogelsoorten die geen jaarrond bescherming genieten) zijn beschermd tijdens het broedseizoen (globaal half maart tot juli).

Zoogdieren

Vleermuizen

Alle vleermuissoorten zijn beschermd onder de Flora- en faunawet. Bij het amoveren van bebouwing en het kappen van vooral oudere bomen dient te allen tijde rekening te worden gehouden met de mogelijke aanwezigheid van vleermuizen. Gebouwbewonende vleermuizen verblijven met name in spouwmuren, onder dakbetimmering, achter boeiborden of op zolders. Boombewonende vleermuizen verblijven in gaten, hopen of scheuren van voornamelijk grote bomen. In het voorliggende plangebied zijn geen gebouwen aanwezig en tevens geen bomen met daarin gaten, kieren en/of hopen die geschikt zijn voor vleermuizen.

In alle redelijkheid kan worden gesteld dat de voorgenomen plannen weinig of geen invloed zullen hebben op de vleermuisactiviteiten binnen en rondom het plangebied. Voor wat betreft vleermuizen zijn er geen belemmeringen te verwachten ten aanzien van de Flora- en faunawet.

Overige zwaarder beschermde zoogdieren

Er zijn geen zwaarder beschermde zoogdieren aangetroffen in het plangebied. Het plangebied herbergt geen geschikt habitat voor deze soorten. Effecten zijn dan ook uitgesloten.

Reptielen en amfibieën

Er zijn geen zwaarder beschermde amfibiesoorten aangetroffen in het plangebied. Uit de bureaustudie is gebleken dat een aantal beschermde amfibie- en reptiel soorten in de omgeving van het plangebied voorkomen (alpenwatersalamander, poelkikker, vinpootsalamander, hazelworm en levendbarende hagedis). Het plangebied biedt onder andere door de stedelijke ligging en beperkte beschutting voor de reptielen geen geschikt leefbiotoop. Alhoewel het aanbod van landbiotoop beperkt is voor de uit de bureaustudie verwachte amfibiesoorten, vormt de waterberging en in mindere mate ook de watergang een geschikt (voortplantings)biotoop voor de soorten. Derhalve kunnen de soorten zonder gedegen onderzoek in de waterberging in de juiste periode niet worden uitgesloten van dit deel van het plangebied. Doordat het aangrenzende landbiotoop beperkt geschikt is, de ligging tussen barrières (onder andere provinciale weg) en daardoor het ontbreken van aansluiting op andere leefgebieden, wordt de aanwezigheid van de soorten niet waarschijnlijk geacht.

De waterberging en watergang blijven onaangetast bij de afronding van het bedrijventerrein. Effecten op amfibie- en reptielsoorten zijn dan ook uitgesloten.

Vissen

Binnen de begrenzing van het plangebied zijn geen zwaarder beschermde vissoorten aangetroffen. De watergang en de waterberging blijven intact bij de planontwikkeling. Effecten op zwaarder beschermde vissoorten zijn dan ook uitgesloten.

Planten

Er zijn geen beschermde plantensoorten aangetroffen in het plangebied. Het plangebied waar bouwwerkzaamheden plaats gaan vinden herbergt geen geschikt habitat of standplaatsfactoren voor de beschermde soorten. Effecten zijn dan ook uitgesloten.

Vlinders

Er zijn geen beschermde vlindersoorten aangetroffen in het plangebied. Het plangebied herbergt geen geschikt habitat voor deze beschermde soorten. Effecten zijn dan ook uitgesloten.

Libellen

Er zijn geen beschermde libelsoorten aangetroffen in het plangebied. Het plangebied herbergt geen geschikt habitat voor beschermde soorten. Effecten zijn dan ook uitgesloten.

6.2.2 Advies vervolgstappen

Op basis van de hierboven beschreven toetsing zijn geen vervolgstappen noodzakelijk.

7 Conclusies en aanbevelingen

7.1 Conclusies

7.1.1 Beschermd natuurgebieden

Voor wat betreft de EHS is er alleen bij directe aantasting sprake van vervolgstappen in de vorm van compensatie. In het plangebied is geen EHS-gebied aanwezig. Er komt wel EHS voor in de omgeving van het plangebied, buiten de invloedssfeer van de ontwikkeling. Er is van directe aantasting van de EHS dan ook geen sprake. Er is daarom geen noodzaak voor een compensatieplan (EHS).

Er is geen natuurgebied in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 (Natura 2000-gebied) in de omgeving van het plangebied aanwezig. Vanwege de afstand, de ligging van het plangebied en de omvang van de ontwikkeling kunnen effecten op het Natura 2000-gebied 'Deurnsche Peel & Mariapeel' worden uitgesloten.

7.1.2 Beschermd soorten

Tabel 2 en 3-soorten

In het plangebied zijn beschermde amfibiesoorten, zonder gedegen onderzoek, niet uit te sluiten van de waterberging en de watergang rondom het gebied. De aanwezigheid van de soorten wordt echter klein geacht gezien de beperkte aanwezigheid van landbiotoop in de omgeving, de ligging van de waterberging en watergang ten opzichte van omliggende barrières (stedelijk gebied en (provinciale) wegen) en daardoor het ontbreken van aansluiting op andere geschikte leefgebieden.

Deze elementen blijven bij de voorgenomen ontwikkeling behouden en potentieel verwachte amfibiesoorten vormen derhalve geen belemmering voor het plan. Hierbij vormt wel een voorwaarde dat de waterberging, inclusief de oevers en de taluds, in tact blijven.

In het plangebied zijn geen andere zwaarder beschermde soorten (Tabel 2 en 3) aangetroffen die de voorgenomen ruimtelijke ontwikkeling wezenlijk kunnen beïnvloeden.

Broedvogels

Voor de voorgenomen werkzaamheden, waarbij hoge vegetatie gerooid wordt, dient rekening gehouden te worden met het broedseizoen (globaal half maart tot en met juli). In deze periode kunnen broedvogels aanwezig zijn in het plangebied.

Geadviseerd wordt om het bouwrijp maken van het terrein buiten het broedseizoen uit te voeren. Zo dient voorafgaand aan het broedseizoen vegetatie verwijderd te worden. Op deze manier wordt het plangebied voor het broedseizoen ongeschikt gemaakt voor broedvogels en zijn er geen belemmeringen vanuit de Flora- en faunawet aan de orde. Werkzaamheden kunnen dan worden uitgevoerd in het broedseizoen.

Indien het niet mogelijk is om buiten het broedseizoen om te werken dan dient vooraf aan de werkzaamheden de te rooien vegetatie in het plangebied gecheckt te worden op de aanwezigheid van broedvogels door een erkend ecooloog. Indien vastgesteld wordt dat er sprake is van actuele broedgevallen binnen het plangebied of de directe omgeving wordt het plangebied niet vrijgegeven en dienen de werkzaamheden uitgesteld te worden.

Er zijn geen belemmeringen vanuit de Flora- en faunawet aan de orde indien ten minste één van de volgende maatregelen genomen wordt:

1. De werkzaamheden aan de hoogopgaande vegetatie worden buiten het broedseizoen uitgevoerd (voorkeursmaatregel).
2. Het plangebied wordt kort voor aanvang van de werkzaamheden door een erkende ecooloog gecontroleerd op actuele broedgevallen.

7.2 Aanbevelingen

Hieronder worden enkele aanbevelingen gedaan waarbij het aan de initiatiefnemer is om deze al dan niet op te volgen. Deze maatregelen kunnen bijdragen aan een verhoging van de natuurwaarden op de locatie.

7.2.1 Vleermuizen

Nagenoeg alle vleermuissoorten zijn gevoelig voor lichtverstoring. Om het terrein geschikt te houden dan wel te maken voor vleermuizen, wordt aangeraden om het aanbrengen van verlichting zoveel mogelijk te beperken (ook tijdens de bouw). Nagenoeg alle vleermuissoorten zijn gevoelig voor lichtverstoring.

Indien gewenst zou tevens in het toekomstige ontwerp rekening gehouden kunnen worden met vleermuizen door verlichting te gebruiken die minder verstoring is voor vleermuizen. Lage armaturen met wit licht die naar beneden uitstralen vormen geen belemmering voor vleermuizen en zouden gebruikt kunnen worden.

Daarnaast zijn speciaal voor renovatie of nieuwbouw onderhoudsvrije vleermuisenkokers in de handel die ingemetseld kunnen worden en zogenaamde vleermuiskwartieren die eenvoudig te bevestigen zijn aan muren (zie onder andere Brochure 'Vleermuisvriendelijk bouwen' (Korsten *et al.*, 2011).

8 Bronnen

8.1 Boeken en rapporten

- Bos, F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhoff, De Vlinderstichting, (2006). De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea). Nederlandse Fauna Deel 7. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij, European Invertebrate Survey-Nederland. Leiden.
- Creemers, R.C.M. en Delft, J.J.C.W. van (RAVON) (redactie) (2009). De Amfibieën en Reptielen van Nederland. Nederlandse Fauna Deel 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.
- Croonen Adviseurs (2013). Voorontwerpbestemmingsplan Molenrand Gemert, Gemeente Gemert-Bakel (concept).
- EIS-Nederland/De Vlinderstichting/Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie (2007). *Waarnemingenverslag Dagvlinders, nachtvlinders en libellen*.
- Korsten Erik, Herman Limpens, Herman Bouman, Jeroen Reinhold, (2011). Brochure 'Vleermuisvriendelijk bouwen'. Landschapsbeheer Flevoland, Lelystad, december 2011.
- Limpens, H., Regelink, J., en Koelman, R. (2010). *Vleermuizen en planologie*. Zoogdierverseniging, Arnhem.
- SOVON, (2002). *Atlas van de Nederlandse broedvogels*. SOVON Vogelonderzoek Nederland, KNNV Uitgeverij/Naturalis/EIS - Nederland.

8.2 Websites

- www.vlinderstichting.nl
- maps.google.nl
- www.ravon.nl
- www.sovon.nl
- www.waarneming.nl
- www.zoogdieratlas.nl
- www.telmeel.nl

Bijlage 1

Ecologische Hoofdstructuur
Natuurbeschermingswet 1998

Ecologische Hoofdstructuur

Hierna volgt een algemene beschrijving van de Ecologische Hoofdstructuur.

Algemeen Ecologische hoofdstructuur

De Nederlandse natuur staat steeds meer onder druk, bijvoorbeeld door huizenbouw, aanleg van wegen en industrie. Toch leeft bij veel Nederlanders de wens om natuurgebieden in de buurt te hebben. Natuur geeft rust en biedt ruimte voor recreatie.

De overheid heeft daarom extra geld uitgetrokken om de Nederlandse natuur te beschermen en verder te ontwikkelen. Door nieuwe natuur te ontwikkelen, kunnen natuurgebieden met elkaar worden verbonden. Zo kunnen planten zich over verschillende natuurgebieden verspreiden en dieren van het ene naar het andere gebied gaan. Het totaal van al deze gebieden en de verbindingen ertussen vormt de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) van Nederland.

In de EHS liggen de twintig Nationale Parken die Nederland kent. Ze hebben gezamenlijk een oppervlakte van 123.000 ha. Ongeveer 45% van alle hectares EHS op het land is ook Natura 2000-gebied.

De term EHS werd in 1990 geïntroduceerd in het Natuurbeleidsplan (NBP) van het toenmalige ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV).

Netwerk van gebieden

De EHS is een netwerk van gebieden in Nederland waar de natuur voorrang heeft. Het netwerk helpt voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat natuurgebieden hun waarde verliezen. De EHS kan worden gezien als de ruggengraat van de Nederlandse natuur.

De EHS bestaat uit:

- bestaande natuurgebieden, reservaten, natuurontwikkelingsgebieden en zogenaamde robuuste verbindingen;
- landbouwgebieden met mogelijkheden voor agrarisch natuurbeheer (beheergebieden);
- grote wateren (zoals de kustzone van de Noordzee, het IJsselmeer en de Waddenzee).

De EHS is een plan in uitvoering en moet in 2018 klaar zijn.

Natuurbeschermingswet 1998

Hierna volgt een algemene beschrijving van de Natuurbeschermingswet.

Algemeen Natuurbeschermingswet

Nederland kreeg in 1967 voor het eerst een Natuurbeschermingswet. Deze wet maakte het mogelijk om natuurgebieden en soorten te beschermen.

Op den duur voldeed de wet niet meer aan de eisen die internationale verdragen en Europese verordeningen stelden aan natuurbescherming. Daarom is in 1998 een nieuwe Natuurbeschermingswet gemaakt die alleen gericht is op gebiedsbescherming. De bescherming van soorten is geregeld in de Flora- en faunawet.

De Natuurbeschermingswet 1998 is op 1 oktober 2005 gewijzigd. Sindsdien zijn de bepalingen vanuit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn in de Natuurbeschermingswet verwerkt.

Beschermde gebieden

De volgende gebieden worden aangewezen en beschermd op grond van de Natuurbeschermingswet:

- Natura 2000-gebieden (Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebieden);
- beschermde natuurmonumenten;
- wetlands.

Voor activiteiten of projecten die schadelijk zijn voor de beschermde natuur, geldt een vergunningplicht.

Hierdoor is in Nederland een zorgvuldige afweging gegarandeerd bij projecten die gevolgen kunnen hebben voor natuurgebieden. Meestal verlenen de provincies de vergunningen, maar soms doet het Ministerie van Economische Zaken dit.

Bestaand gebruik

Op 1 februari 2009 is de wet opnieuw gewijzigd. De wijziging heeft betrekking op het zogenoemde 'bestaand gebruik'. Hieronder vallen activiteiten in en om beschermde Natura 2000-gebieden die al plaatshadden voordat een gebied als beschermd gebied is aangewezen. De wijziging is met name van belang voor provincies (als bevoegd gezag) en voor burgers en bedrijven met bestaand gebruik. De wijzigingen zijn gericht op:

- verbetering van de werking van de wet in de praktijk;
- verbetering van de aansluiting van de wet bij de Habitatrichtlijn.

Beschermde Natuurmonumenten

Met de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 is in 2005 het verschil tussen Beschermde Monumenten en Staatsnatuurmonumenten vervallen: beide zijn nu Beschermde Natuurmonumenten.

Beschermde Natuurmonumenten die overlappen met Natura 2000-gebieden worden opgeheven en niet langer beschermd als beschermd natuurmonument. De natuurwaarden, waarvoor het natuurmonument was aangewezen, worden wel in de Natura 2000-aanwijzing opgenomen.

Bijlage 2

Flora- en faunawet

Flora- en faunawet

Hierna volgt een algemene beschrijving van de Flora- en faunawet.

Algemeen Flora- en faunawet

Het doel van de Flora- en faunawet is het in stand houden van de inheemse flora en fauna. Vanuit deze wet is bij ruimtelijke ingrepen de initiatiefnemer verplicht op de hoogte te zijn van de mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het projectgebied. Het uitgangspunt van de wet is dat geen schade mag worden gedaan aan beschermde soorten, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het 'nee, tenzij' - principe). Bepaalde handelingen, waaronder ruimtelijke ingrepen, waarbij beschermde soorten in het geding zijn, zijn slechts bij uitzondering en onder voorwaarden mogelijk.

Onder bepaalde voorwaarden geldt een algemene vrijstelling of een ontheffingsplicht van de verbodsbepalingen in de Flora- en faunawet. Welke voorwaarden verbonden zijn aan de vrijstelling of ontheffing hangt af van de dier- of plantensoorten die voorkomen in het onderzoeksgebied. Hiertoe worden verschillende beschermingsregimes onderscheiden:

- Soorten van tabel 1 - algemene soorten - lichtste beschermingsregime;
- Soorten van tabel 2 - overige soorten - middelste beschermingsregime;
- Soorten van tabel 3 - genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in bijlage 1 van de AMvB - zwaarste beschermingsregime.

Algemene vrijstelling

Voor tabel 1-soorten geldt voor ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling van de verbodsbepalingen in de wet (art. 8 t/m 12) en is derhalve geen ontheffing nodig.

Vrijstelling onder gedragscode

Voor tabel 2-soorten geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen in de wet (art. 8 t/m 12) als wordt gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode. De goedgekeurde gedragscodes staan vermeld op de website van het Ministerie van EZ (www.drloket.nl). Voor de meeste activiteiten zijn er inmiddels gedragscodes goedgekeurd. De kans is groot dat de voorgenomen activiteit kan worden uitgevoerd onder één van de vele goedgekeurde gedragscodes.

Ontheffing tabel 2 en 3

Als er niet kan worden gewerkt onder een geldige gedragscode, is voor tabel 2-soorten alsnog een ontheffing nodig om toestemming te hebben voor het overtreden van de verbodsbepalingen in de wet. Ook voor tabel 3-soorten geldt een ontheffingsplicht.

Ingrepen waarbij de verbodsbepalingen worden overtreden moeten ter goedkeuring worden voorgelegd aan Dienst Regelingen door middel van een ontheffingsaanvraag, vergezeld van een overzicht van mitigerende of compenserende maatregelen om effecten tegen te gaan.

Wanneer mitigerende maatregelen voldoende worden geacht om effect voorafgaand aan de ingreep te voorkomen, krijg u bericht terug in de vorm van een 'positieve afwijzing' van uw ontheffingsaanvraag. Dit betekent dat u uw werkzaamheden mag uitvoeren, mits zij precies volgens het mitigatieplan worden uitgevoerd. Op deze manier worden overtredingen van de Flora- en faunawet voorkomen. Als de mitigerende of compenserende maatregelen (tijdelijke) effecten niet kunnen voorkomen en de gunstige staat van instandhouding niet in het geding komt, dan wordt een ontheffing verleend.

Habitatrichtlijn bijlage IV-soorten

Sinds augustus 2009 is door een uitspraak van de Raad van State bepaald dat er volgens de Europese Habitatrichtlijn geen ontheffing meer verleend mag worden voor het vernietigen van vaste verblijfplaatsen van bijlage IV-soorten met als wettelijk belang ruimtelijke ingrepen. Een ontheffing voor ruimtelijke ingrepen is alleen mogelijk onder de volgende wettelijke belangen:

- bescherming van flora en fauna;
- volksgezondheid of openbare veiligheid;
- dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

Voor de meeste ruimtelijke projecten betekent dit dat een ontheffing voor Habitatrichtlijn bijlage IV-soorten alleen kan worden aangevraagd onder dwingende redenen van groot openbaar belang. Dit belang moet worden onderbouwd om het groot openbaar belang aan te tonen. Een groot openbaar belang is een belang op regionale of nationale schaal. Vaak is de verwijzing naar een regionale structuurvisie voldoende.

Vogels

Vogels zijn niet opgenomen in tabel 1 tot en met 3. Alle vogels zijn in het broedseizoen gelijk beschermd. De bescherming van vogels is hoofdzakelijk gericht op de bescherming van de nesten. Daarbij wordt wel een onderscheid gemaakt in nesten die jaarrond zijn beschermd (categorie 1 tot en met 4-vogelsoorten), nesten die alleen jaarrond zijn beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen (categorie 5-vogelsoorten) en nesten die niet jaarrond zijn beschermd (overige vogelsoorten).

Sinds augustus 2009 is door een uitspraak van de Raad van State bepaald dat er volgens de Europese Vogelrichtlijn geen ontheffing meer verleend mag worden voor het vernietigen van vaste verblijfplaatsen van vogels met als wettelijk belang ruimtelijke ingrepen of dwingende redenen van groot openbaar belang. Om ruimtelijke ontwikkelingen toch uit te kunnen voeren, moeten mitigerende maatregelen worden genomen om effecten vooraf te voorkomen. Om zeker te zijn van de juiste maatregelen is het aan te bevelen om de maatregelen voor te leggen aan het Ministerie van EZ door het indienen van een ontheffingsaanvraag. Hoewel een ontheffing voor vogels in de meeste gevallen niet kan worden afgegeven, geeft de minister in haar besluit aan of de maatregelen voldoende zijn (positieve afwijzing).

Zorgplicht

In de Flora- en faunawet is een zorgplicht opgenomen. Deze zorgplicht houdt in dat planten en dieren niet onnodig vernield/gedood of verstoord mogen worden. Dit betekent dat handelingen (of het nalaten hiervan) waarvan men weet, of redelijkerwijs kan vermoeden, dat ze nadelig zijn voor planten en/of dieren niet mogen worden uitgevoerd. Wanneer dergelijke handelingen toch uitgevoerd moeten worden, moeten maatregelen, voor zover dit in redelijkheid kan, worden genomen om de nadelige gevolgen te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Er dient bijvoorbeeld zo gewerkt te worden dat dieren kunnen ontsnappen en het kan nodig zijn om soorten te verplaatsen (bijvoorbeeld planten en amfibieën). Deze algemene zorgplicht geldt voor elke soort en elk individu in Nederland.

Procedure ontheffingsaanvraag

Voor soorten van tabel 1 geldt een vrijstelling. U hoeft geen ontheffing van de Flora- en faunawet aan te vragen, maar u moet wel de zorgplicht nakomen.

Voor soorten van tabel 2 geldt dat als u kunt werken volgens een goedgekeurde gedragscode er een vrijstelling geldt. U hoeft geen ontheffing van de Flora- en faunawet aan te vragen, maar u moet uw activiteiten aantoonbaar uitvoeren zoals in de gedragscode staat. Tevens blijft de zorgplicht gelden.

Indien u niet kunt werken volgens een gedragscode, maar u kunt maatregelen nemen om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats te garanderen (zogenoemde mitigerende maatregelen), dan hoeft u ook geen ontheffing van de Flora- en faunawet aan te vragen. Wilt u zeker weten of uw mitigerende maatregelen voldoende zijn, en er inderdaad geen ontheffing nodig is? Vraag dan een ontheffing aan om uw maatregelen goed te keuren.

Indien beschermde soorten van tabel 3 zijn aangetroffen in het plangebied, dan is mogelijk een ontheffingsaanvraag noodzakelijk. Net als voor tabel 2-soorten geldt dat als u maatregelen kunt nemen om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats te garanderen (zogenoemde mitigerende maatregelen), u geen ontheffing van de Flora- en faunawet hoeft aan te vragen. U kunt uw mitigatieplan voorleggen bij Dienst Regelingen voor goedkeuring.

Voor soorten van bijlage IV van de Habitatrichtlijn (die ook onder de tabel 3-soorten van de Flora- en faunawet vallen) is het niet langer mogelijk ontheffing aan te vragen op grond van ruimtelijke ontwikkelingen. Dat zelfde geldt voor vogelsoorten. Zie bijlage 1 Flora- en faunawet voor een beschrijving van de te volgen procedure voor deze soorten.

Indien u geen mitigerende maatregelen kunt nemen, dan dient een ontheffing te worden aangevraagd bij Dienst Regelingen van het ministerie van EZ. Voor de ontheffingsaanvraag is het noodzakelijk te weten welke soorten aanwezig zijn, zodat gerichte mitigerende maatregelen kunnen worden getroffen.

Dienst Regelingen zal, indien het akkoord is met het aangeleverde stappenplan waarin de aanpak voor mitigatie beschreven wordt, een zogenoemde 'verklaring van geen bedenkingen' (vvgb) afgeven. Daarmee zegt zij in feite dat een ontheffing niet noodzakelijk is wanneer men zich bij de uitvoering houdt aan het opgestelde stappenplan.

Wanneer gesloopt of gekapt wordt zonder vervolgonderzoek te laten plaatsvinden, en er blijken beschermde soorten aanwezig te zijn, dan wordt de Flora- en faunawet overtreden. Dit is een economisch delict waar boetes aan verbonden zijn.

Onderzoek naar vleermuizen duurt ongeveer 6 maanden. Indien het onderzoek over de winterperiode heen getrokken moet worden, kan het langer duren. Onderzoek naar andere soortgroepen kan vaak sneller (met 1 of 2 bezoeken) afgerond worden. De doorlooptijd van een ontheffingsaanvraag bij Dienst Regelingen bedraagt doorgaans 6 weken tot 4 maanden.

Een vleermuisonderzoek is circa drie jaar geldig. Indien de werkzaamheden niet binnen drie jaar hebben plaatsgevonden, dan moet opnieuw onderzoek worden uitgevoerd.

Wabo

Vanaf 1 oktober 2010 is voor ruimtelijke ontwikkelingen de Wabo (Wet algemene bepalingen omgevingsrecht) in werking getreden. Dit houdt in dat de benodigde vergunningen en ontheffingen, dus ook die ten aanzien van de Flora- en faunawet en Natuurbeschermingswet, in de meeste gevallen via een omgevingsvergunning gaan lopen. De aanvraag voor de omgevingsvergunning wordt ingediend bij de betreffende gemeente en vervolgens door de gemeente ter beoordeling voorgelegd aan het Ministerie van EZ. Het Ministerie van EZ geeft bij goedkeuring een vvgb (verklaring van geen bedenkingen) af. Deze vvgb vervangt de huidige ontheffing Flora- en faunawet.

De grootste veranderingen in het nieuwe systeem zijn dat:

- 1 het Ministerie van EZ geen direct contact meer met de aanvrager heeft;
- 2 de gemeente verantwoordelijk is voor toezicht en handhaving van de vvgb in de omgevingsvergunning.

Het doel van deze herstructurering is het versnellen en vergemakkelijken van de procedure.